

Ἐπίκαιρο

Τό χρονικό τῆς 25ης Μαρτίου

Ποιά μεγάλη γιορτή ἔχουμε αὔριο, παιδιά;... Μπράβο! «**Τὴν 25η Μαρτίου!**». Τί σᾶς ἔρχεται στόν νοῦ ὅταν ἀκούτε αὐτή τὴν ἡμερομηνία;

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας εἶναι πολὺ σημαντική ἡμέρα. Εἶναι **διπλὴ γιορτή**.

📖 Σάν τέτοια μέρα κατέβηκε στή γῆ μας σταλμένος ἀπό τόν Θεό ἕνας ἄγγελος. Μήπως κάποιος παιδί ξέρει τό ὄνομά του;... Πολύ σωστά! **Ὁ ἄγγελος Γαβριήλ**. Πῆγε στήν πόλη Ναζαρέτ καί εἶπε στήν **Παναγία** μας ὅτι θά γεννήσει τόν Σωτήρα ὅλου τοῦ κόσμου, τόν Χριστό. Αὐτό τό γεγονός τό ὀνομάζουμε **«Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου»** καί τὴν ἡμέρα αὐτή γιορτάζουν... ὁ Εὐάγγελος καί ἡ Εὐαγγελία.

📖 Τό ἄλλο γεγονός πού γιορτάζουμε εἶναι **ἡ κήρυξη τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821**, πού χάρισε στήν Ἑλλάδα μας τὴν ἀπελευθέρωση ἀπό τοὺς Τούρκους. Ἡ πατρίδα μας ἦταν τετρακόσια χρόνια σκλαβωμένη. Στις **25 Μαρτίου τοῦ 1821**, οἱ σκλαβωμένοι Ἕλληνες μέ τὴν ψυχὴ τους φώναζαν: **«Ἐλευθερία ἢ Θάνατος!»**. Ἀποφασισμένοι ξεκίνησαν ἕναν ἡρωικό ἀγώνα, γιὰ νά διώξουν τοὺς τούρκους κατακτητές καί νά ἐλευθερώσουν τὴν Ἑλλάδα μας. Ἄς πάρουμε ὁμῶς τὴν ἱστορία ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Ίστορική αναδρομή

(*Αν τά περισσότερα παιδιά είναι μικρά, αναφέρουμε μόνο τά κείμενα 1,2,5,6*).

1. Ἡ ἄλωση τῆς Πόλης

Κάποτε, καλά μου παιδιά, ἡ **Κωνσταντινούπολη**, πού σήμερα τήν ἔχουν οἱ Τούρκοι, ἦταν ἐλληνική καί μέσα στήν περίλαμπρη ἐκκλησία της, τήν **Ἁγία-Σοφία**, πού εἶναι ἓνα ἀπό τά ὠραιότερα κτίσματα στόν κόσμο, κάθε Κυριακή καί γιορτή γινόταν ἡ Θεία Λειτουργία.

᾽Ὡσπου ἦρθε ἓνας ἄγριος, ἰσχυρός στρατός, **οἱ Τούρκοι**. Αὐτοί πολιορκήσαν τήν ὠραία Κωνσταντινούπολη καί κατάφεραν νά τήν κάνουν δική τους. Μπήκαν μέσα στόν ναό τῆς Ἁγία-Σοφιάς μέ τά ἄλογά τους καί κατέστρεψαν ἢ ἔκλεψαν ὅσα πολύτιμα ἀντικείμενα ὑπῆρχαν. Ἐπειτα τή μετέτρεψαν σέ τζαμί, δηλαδή σέ μουσουλμανικό ναό.

Ἀπό τότε ὅλη ἡ Ἑλλάδα σκλαβώθηκε στούς Τούρκους καί ξεκίνησε μία μαρτυρική ζωή πού κράτησε 400-500 χρόνια.

2. Ἡ ζωή τῶν σκλάβων

Οἱ ἐχθροί ἄρπαζαν ὅλα τά ὄμορφα κορίτσια καί τά μικρά ἀγόρια τῶν Ἑλλήνων καί τά ὑποχρέωναν νά γίνουν Τούρκοι. Τά δυνατά ἀγόρια τά γύμναζαν καί γίνονταν φοβεροί πολεμιστές. Εἶναι οἱ γνωστοί **Γενίσαροι**. Ξεχνούσαν μεγαλώνοντας πώς ἦταν Ἑλληνόπουλα καί πολεμοῦσαν μέ μεγάλο μίσος ἐναντίον τῶν συμπατριωτῶν τους, τῶν Ἑλλήνων.

Ἀπό τήν ἄλλη, οἱ **μορφωμένοι Ἕλληνες** ἔφυγαν στό ἐξωτερικό.

Ἐπῆρχαν ἄραγε σχολεῖα τότε; Πῶς τά φαντάζεστε;

Τά σχολεῖα ἦταν ἐλάχιστα καί οἱ δάσκαλοι λίγοι. Σχεδόν οἱ

μόνοι πού απέμειναν νά ξέρουν γράμματα στόν τόπο μας ἦταν οἱ καλόγεροι καί οἱ παπάδες. Αὐτοί στάθηκαν δίπλα σά Ἑλληνόπουλα καί κρυφά δίδασκαν τά ἑλληνικά γράμματα καί τήν ἑλληνική ἱστορία. **Σχολεῖά ἔγιναν οἱ ἐκκλησιές καί τά μοναστήρια.** Ὅμως γιά νά μήν τό ὑποφιαστοῦν οἱ τοῦρκοι κατακτητές, τά σχολεῖα αὐτά λειτουργοῦσαν τή νύχτα. Μόλις ἔπεφτε τό σκοτάδι, μέ τό λιγοστό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ κάποια θαρραλέα παιδιά ξεκινοῦσαν τό ἐπικίνδυνο ταξίδι τους. Ἐπειδή αὐτό γινόταν μέ πολλή προφύλαξη, τούς τόπους πού χρησιμοποιήθηκαν γιά σχολεῖα, τούς ὀνομάζουμε **«Κρυφά σχολεῖα»** (δείχνουμε τό «Κρυφό σχολεῖό» τοῦ Γύζη, βλ. ὀπτικοακουστικό ὑλικό).

Οἱ Ἕλληνες δέν ζοῦσαν ὅπως σήμερα, πού τά παιδιά πηγαίνουν στό σχολεῖο καί οἱ μεγάλοι στή δουλειά. Οἱ γονεῖς ἀγωνιοῦσαν καθημερινά γιά τά παιδιά τους. Φοβόντουσαν μήπως τά κλέψουν οἱ Τοῦρκοι καί προσπαθήσουν μέ τή βία νά τά κάνουν μουσουλμάνους ἀπειλώντας τα νά ἀρνηθοῦν τή χριστιανική τους πίστη.

Ἐπιπλέον οἱ Τοῦρκοι ἄρπαζαν καί τίς περιουσίες τῶν Ἑλλήνων. Ἔτσι οἱ περισσότεροι συμπατριῶτες μας ἦταν πολύ φτωχοί. Ὅλη ἡ Ἑλλάδα ζοῦσε σέ βαρὺ πένθος.

Οἱ Ἕλληνες δέν ἄντεχαν νά ζοῦν στή σκλαβιά. Γι' αὐτό πῆραν τά βουνά καί ἀρκετές φορές προσπάθησαν νά διώξουν τούς Τούρκους. Ἦταν ὅμως λίγοι, σκορπισμένοι καί δέν εἶχαν ὄπλα. Ἔτσι δέν κατάφεραν τίποτε. Ἐπρεπε νά τούς πολεμήσουν καλύτερα ὀργανωμένοι καί **ένωμένοι.**

3. Γιά τή γλυκιά λευτεριά

Ἡ Φιλική Ἐταιρεία: Τρεῖς ἄνθρωποι τότε συμφώνησαν κι ἔκαναν μία μυστική ὀμάδα μέ σκοπό τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἑλλήνων ἀπό τήν τουρκική σκλαβιά. Τήν ὀνόμασαν **Φιλική Ἐταιρεία.** Διήλεγαν κι ἔβαζαν στήν Ἐταιρεία γενναίους Ἕλληνες πού ἤθελαν κι

αυτοί την έλευθερία της πατρίδας. Σιγά-σιγά έγιναν πολλοί. Τό μυστικό τους τό κρατούσαν καλά φυλαγμένο, νά μήν τό μάθει ο έχθρός.

Άρχηγό της Έταιρείας έβαλαν έναν γενναίο πρίγκιπα, τον **Άλέξανδρο Ύψηλάντη**, πού είχε πολεμήσει στή Ρωσία καί μάλιστα έχασε σέ μία μάχη τό χέρι του. Αυτός καί ο αδερφός του Δημήτριος έδωσαν την περιουσία τους για νά αγοράσουν οι Έλληνες όπλα. Ο Άλέξανδρος Ύψηλάντης συνεννοήθηκε καί μέ άλλους αγωνιστές καί **όρισαν νά ξεκινήσουν τον άγώνα σίς 25 Μαρτίου, ημέρα του Εύαγγελισμού**. Όμως, έπειδή δυστυχώς ένας Έλληνας τους πρόδωσε στους Τούρκους, έκαναν ό,τι μπορούσαν για νά ξεκινήσουν πío γρήγορα την Έπανάσταση.

4. Τό σύνθημα της Έπανάστασης

Ο Ύψηλάντης έδωσε τό σύνθημα: **«Μάχου ύπέρ πίστεως καί πατρίδος!»**, δηλαδή «Άγωνίσου για τή χριστιανική πίστη καί για την πατρίδα!». Τό ταξίδεψε σέ διάφορα μέρη της Ελλάδας. Όλοι ξεσηκώθηκαν καί άνυπομονούσαν, πότε νά ξεκινήσει ο πόλεμος για τή λευτεριά.

5. Άγία Λαύρα

Μάρτιος του 1821. Στο Μοναστήρι της **Άγίας Λαύρας** μαζεύτηκαν πολλοί καπεταναίοι. Όλοι ήρθαν μέ τ' άρματα καί τίς σημαίες τους. Ο **έπίσκοπος Πάτρας Γερμανός** (Γερμανός ήταν τό όνομά του), άφοϋ διάβασε την άπόφαση των Έλλήνων για λευτεριά, βροντοφώναξε: **«Έλευθερία ή Θάνατος!»**.

Ύψωσε τό λάβαρο της Έπανάστασης καί ευλόγησε τίς σημαίες. Όλοι ήταν σύμφωνοι νά θυσιάσουν καί τή ζωή τους άκόμη για τή

γλυκιά λευτεριά. Σήκωσαν ψηλά τις σημαίες και φώναζαν μ' ένα στόμα και μία ψυχή: «**Έλευθερία ή Θάνατος!**» (προτείνουμε σά παιδιά νά τό ποῦνε ὅλα μαζί).

6. Ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας

Ἦτοι ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, σέ σεριά και σέ θάλασσα ξεκίνησε ἕνας μέγας ἀγώνας. Μέ σπουδαίους ἀρχηγούς και ἀγωνιστές, τόν **Κολλοκοτρώνη**, τόν **Καραϊσκάκη**, τόν **Μπότσαρη**, τή **Μπουμπουλίνα**, τόν **Κανάρη** κι ἄλλους ἥρωες, οἱ Ἕλληνες πολέμησαν γενναῖα ἐναντίον τῶν Τούρκων και νίκησαν.

Ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ πού εἶχαν σίς σημαίες τους τοῦς ἔδινε θάρρος και δύναμη νά συνεχίζουσαν τόν ἀγώνα τῆς λευτεριάς.

Πολλοί Ἕλληνες βέβαια ἔχασαν τή ζωή τους. Στό τέλος ὅμως, ἐλευθερώθηκε ἡ σκλαβωμένη μας πατρίδα. Τό ὄνειρο τῶν Ἑλλήνων γιά ἐλευθερία ἐγινε πραγματικότητα!

(Προτεινόμενο τραγούδι: «Γιά νά ῥθει ἡ λευτεριά» ἀπό «Πνευματικές Ὠδές Β'», σ. 248, CD «Χαμόγελα σέ νότες ἐφτά», ἀρ. 13).

**Φύλαγε τήν πατρίδα μας,
γλυκιά μας Παναγιά!
Κάνε νά ἔχει πάντα
εἰρήνη και λευτεριά!**

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Παρουσίαση τοῦ μαθήματος μέ προβολή.
2. Πίνακας: «Κρυφό σχολειό».
3. Τό σύνθημα τοῦ μαθήματος.
4. Ζωγραφιά.
5. Τραγούδι σέ ἀρχεῖο ἤχου καί προβολή:
«Γιά νά ῥθει ἡ λευτεριά».
6. Κατασκευή: Τσαρούχι.